

VÄLISPIIRIDE HALDAMINE

ELi piirihalduspoliitikas on toimunud märkimisväärsed muutused seoses enneolematult suure hulga pagulaste ja ebaseaduslike rändajate saabumisega ning eelkõige alates 2015. aasta keskpaigast, kui ELi välispiiride ja rändepoliitikas paljastus hulgaliselt puudujääke ja lünki. ELi saabuvate segarändevoogude suurenemisega seotud probleemid ning teravnenud julgeolekuprobleemid on avanud ELi välispiiride kaitse valdkonnas uue tegevusperioodi, millel on mõju ka liidu sisepiiridele.

ÕIGUSLIK ALUS

Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 2.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 67 ja 77.

EESMÄRGID

Schengeni ala ehk ühtne ala, mille sisepiiridel piirikontrolli ei toimu, nõuab ka ühist välispiiride haldamise poliitikat. Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 2 nõutakse „[välispiirikontrolliga] seotud asjakohaste meetmete“ rakendamist. Seetõttu on ELi eesmärk võtta seoses kontrolliga välispiiridel kasutusele ühised nõuded ja järk-järgult kehtestada nende piiride haldamiseks integreeritud süsteem.

SAAVUTUSED

Esimene samm ühise välispiiride haldamise poliitika suunas astuti 14. juunil 1985, kui Euroopa Majandusühenduse kümnest liikmesriigist viis kirjutasid Luksemburgi piiriküla Schengeni lähistel alla rahvusvahelisele lepingule – nn Schengeni lepingule –, mida viis aastat hiljem täiendati Schengeni lepingu rakendamise konventsiooniga^[1]. Schengeni *acquis*#ga (nii nimetatakse neid kokkuleppeid ja eeskirju ühiselt) loodud piirideta ala ehk Schengeni ala koosneb praegu 26 Euroopa riigist^[2].

[1]Schengeni *acquis* – 19. juuni 1990. aasta konventsioon, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19).

[2]Nende riikide hulka ei kuulu Ühendkuningriik, Iirimaa, Horvaatia, Bulgaaria ega Rumeenia. Samas kuuluvad sinna kolm ELi mittekuuluvat riiki: Šveits, Norra ja Liechtenstein.

A. Schengeni välispiiride *acquis*

Praegune Schengeni välispiiride *acquis*, mis tugineb Amsterdami lepinguga (1.1.3) ELi õiguskorda üle võetud algupärasele *acquis*'le, sisaldab sätteid suure hulga meetmete kohta, mille võib üldisemalt jagada viide valdkonda.

1. Schengeni piirieskirjad moodustavad välispiiride haldamise keskse samba. Nendes on sätestatud välispiiride ületamise reeglid ja sisepiiridel piirikontrolli ajutist taaskehtestamist reguleerivad tingimused.

2. Schengeni infosüsteem (SIS)

SIS on teabevahetussüsteem (andmebaas), mis aitab säilitada rahvusvahelise julgeoleku Schengeni alal, kus piirikontroll sisepiiridel puudub. See on ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala (4.2.1) kõige laiemalt kasutatav ja kõige tõhusam IT-süsteem. Ametiasutused kogu ELis kasutavad SISI tagaotsitavate või kadunud isikute või esemete kohta hoiatusteadete sisestamiseks või andmebaasis otsingute tegemiseks. Selles on rohkem kui 80 miljonit hoiatusteadet ja 2017. aastal tegid ametiasutused süsteemis üle 5 miljardi päringu, saades rohkem kui 240 000 päringutabamust seoses teiste riikide sisestatud hoiatusteadetega. SISI tugevdati hiljuti ajakohastatud eeskirjadega, milles käsitletakse süsteemi võimalikke lünki ja tehakse mitu olulist muudatust infosüsteemi sisestatavate hoiatusteadete kategooriate osas.

Pärast kõige hiljutisemat reformi 2018. aastal on SISI kohaldamisala nüüd kindlaks määratud kolmes õigusaktis, mis kujutavad endast kolme määrust (millega asendatakse SIS II):

- kriminaalasjades tehtav politsei- ja õiguskoostöö^[3]
- piirikontroll^[4]
- ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine^[5]

Kõnealuse kolme määrusega lisatakse süsteemi – lisaks kadunud isikute peopesajälgedele, sõrmejälgedele, näokujutistele ja DNA-profiilile nende isikusamasuse kinnitamiseks – täiendavad hoiatusteadete kategooriad, nagu hoiatusteaded kahtlustatavate või tagaotsitavate tundmatute isikute kohta, ennetavad hoiatusteaded laste kohta, kes on vanema poolt röövimise ohus ja hoiatusteaded tagasisaatmise eesmärgil, mis sisestatakse seoses ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike kohta tehtud tagasisaatmisotsustega.

[3]28. novembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1862](#), milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasises koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL, ELT L 312, 7.12.2018, lk 56–106.

[4]28. novembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1861](#), milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006, ELT L 312, 7.12.2018, lk 14–55.

[5]28. novembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1860](#) Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks, ELT L 312, 7.12.2018, lk 1–13.

3. Sisejulgeolekufond: välispiiride ja viisade rahastamisvahend

Kuna igal liikmesriigil ei ole välispiire, mida tuleb kontrollida, ja piiriülesed liiklusvood ei avalda kõigile ühesugust mõju, kasutab EL oma vahendeid, et püüda korvata osa nende liikmesriikide kuludest, kelle riigipiirid on ELi välispiirideks. Rahastamisperioodil 2014–2020 on sellele koormuse jagamise mehhanismile eraldatud seitsmeks aastaks kokku 3,8 miljardit eurot. Sisejulgeolekufondi peamine eesmärk on aidata tagada liidus kõrge julgeoleku tase, hõlbustades samal ajal seaduslikku reisimist. Selle fondi raames ellu viidavate programmide kasusaajateks võivad olla riigi- ja föderaalasutused, kohalikud avaliku sektori asutused, valitsusvälised organisatsioonid, humanitaarorganisatsioonid, era- ja avalik-õiguslikud ettevõtted ning haridus- ja teadusasutused.

4. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)

Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)^[6] on infosüsteem, mille eesmärk on kiirendada ja tugevdada ELi reisivate kolmandate riikide kodanike piirikontrolli. EES asendab passide käsitsi tembeldamise piiril elektroonilise registreerimisega andmebaasis.

Novembris 2017 vastu võetud EESi peamised eesmärgid on järgmised:

- vähendada viivitusi piirikontrolli läbiviimisel ning parandada piirikontrolli kvaliteeti, arvutades automaatselt iga reisija lubatud viibimisaja;
- tagada viibimisaja ületajate süstemaatiline ja usaldusväärne tuvastamine;
- suurendada sisejulgeolekut ja tugevdada võitlust terrorismi vastu, võimaldades õiguskaitseasutustele juurdepääsu varasemate reiside andmetele.

Juurdepääs EESile antakse riiklikele õiguskaitseasutustele ja Europolile, kuid mitte varjupaigaasutustele. Võimalus õiguskaitse või tagasisaatmise eesmärgil andmete edastamiseks kolmandatele riikidele või EESis mitteosalevatele ELi liikmesriikidele on lubatud, kuid teatavatel tingimustel. EESis registreeritakse Schengeni välispiiri ületamisel reisijate andmed (nimi, reisidokumendi liik, sõrmejäljed, visuaalne kujutis ning riiki sisenemise ja riigist väljumise kuupäev ja koht). Seda tehakse kõikide kolmandate riikide kodanike puhul olenemata sellest, kas neile kehtib viisanõue või nad on viisanõudest vabastatud. Süsteemi kasutavad konsulaar- ja piirivalveasutused.

5. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex)

Euroopa piiri- ja rannikuvalve koosneb Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametist (Frontex) ja liikmesriikide ametiasutustest^[7].

[6]30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011, ELT L 327, 9.12.2017, lk 20.

[7]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ, ELT L 251, 16.9.2016, lk 1.

Määrusega laiendatakse Frontexi tegevuse ulatust, et see hõlmaks tõhustatud toetust liikmesriikidele rände haldamise, piiriülese kuritegevuse vastu võitlemise ning otsingu- ja päästeoperatsioonide valdkonnas. Sellega nähakse Frontexile ette suurem roll rändajate nende päritoluriikidesse tagasisaatmisel vastavalt liikmesriikide ametiasutuste otsustele. Erandolukorras võib nõukogu komisjoni ettepaneku alusel paluda ametil sekkuda ja liikmesriike abistada. Sellisteks juhtudeks on: 1) liikmesriik ei täida (ettenähtud tähtaja jooksul) ameti haldusnõukogu siduvat otsust tegeleda haavatavustega oma piirihalduses; ning 2) välispiiril esineb spetsiifiline ja ebaproportsionaalne surve, mis seab ohtu Schengeni ala toimimise. Kui liikmesriik väljendab vastuseisu nõukogu otsusele abi osutada, võivad teised liikmesriigid sisepiiridel ajutiselt uuesti piirikontrolli kehtestada.

Septembris 2018 esitas komisjon [uue ettepaneku Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tugevdamiseks](#)^[8]. Ametile antaks uus mandaat ning oma vahendid ja volitused välispiiride kaitsmiseks, tagasisaatmiste tulemuslikumaks läbiviimiseks ja koostöö tegemiseks ELi mittekuuluvate riikidega. 1. aprillil 2019 andis nõukogu saavutatud poliitilisele kokkuleppele oma heakskiidu ning 2. aprillil 2019 hääletas parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon kokkuleppe poolt. Lõplik kokkulepe pandi hääletusele parlamendi aprillikuu täiskogu istungil. Määrus peaks jõustuma 2019. aasta lõpus.

Ameti laiendatud suutlikkuse keskmeks on [10 000 täitevvolitustega piirivalveametnikust](#) koosnev alaline korpus, kes on valmis liikmesriike igal ajal toetama. Samuti on ametil suuremad volitused rändajate nende päritoluriikidesse tagasisaatmisel ja ta hakkab tegema tihedamat koostööd ELi mittekuuluvate riikidega, sealhulgas riikidega, mis ei kuulu ELi lähinaabrite hulka. Uus Euroopa piiri- ja rannikuvalve alaline korpus on lähetamiseks valmis alates 2021. aastast. Korpus on täielikult tegutsemisvalmis ja jõuab oma täiskoosseisuni (10 000 piirivalveametnikku) 2027. aastaks.

B. Muutused ELi välispiiride haldamises

1. Muutused on kiirenenud Vahemerel viimastel aastatel hukkunud inimeste suure hulga ning pagulaste ja rändajate tohutu sissevoolu tõttu alates 2015. aasta septembrist.

Enne Euroopa pagulaste humanitaarkriisi puhkemist olid üksnes kolm riiki valinud välispiiridele tarade rajamise selleks, et takistada rändajate ja pagulaste nende territooriumile pääsemist: Hispaania (kus ehitustööd viidi lõpule 2005. aastal ja laiendustööd toimusid 2009. aastal), Kreeka (viidi lõpule 2012. aastal) ja Bulgaaria (vastusena Kreekale, viidi lõpule 2014. aastal). Vastupidiselt Schengeni piirieskirjade artikli 14 lõikele 2, mille kohaselt „sisenemisest võib keelduda üksnes põhjendatud otsusega, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused“, on järjest rohkem liikmesriike hakanud järk-järgult ehitama piirimüüre või -tarasid, eesmärgiga valimatult takistada rändajate ja pagulaste sisenemist nende riigi territooriumile. Lisaks on liikmesriigid ilma selgesõnaliste ELi nõueteta tarade püstitamise kohta Schengeni välispiiridele rajanud tõkkeid ka piiridele kolmandate riikidega (eelkõige Maroko ja

[8]Ettepanek võtta vastu määrus, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu ühismeede 98/700/JSK, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1052/2013 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1624, [COM\(2018\)0631](#)

Venemaa), sealhulgas ühinemiseelsete kandidaatriikide (Põhja-Makedoonia Vabariik, Serbia ja Türgi) ning ühe ELi kuuluva Schengeni kandidaatriigiga (Horvaatia). Tarasid on rajatud ka Schengeni ala piires, näiteks Austria ja Sloveenia vahel, samas kui Hispaania meetmete suhtes Melillas on rakendatud Strasbourgis asuva Euroopa Inimõiguste Kohtu kontrolli.

2. Komisjon esitas 2016. aasta novembris seadusandliku ettepaneku Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) loomiseks[9].

Selle uue tsentraliseeritud infosüsteemi eesmärk on koguda teavet ELi mittekuuluvate riikide kodanike kohta, kes ei vaja Schengeni alale sisenemiseks viisat, ning tuvastada potentsiaalseid julgeoleku- või rebaseadusliku rände alaseid riske. Andmebaasis tehakse viisanõudest vabastatud reisijate eelkontrolle (vt infograafik I) ning keeldutakse neile reisiloa andmisest, kui on põhjust arvata, et nad kujutavad endast ohtu^[10]. Andmebaas saab olema sarnane juba olemasolevatele süsteemidele, mida kasutatakse muu hulgas USAs (ESTA), Kanadas ja Austraalias.

ETIASest tõuseb mitmesugust kasu, nagu suurem sisejulgeolek, ebaseadusliku rände tõhusam ärahoidmine, vähenenud oht rahvatervisele ja vähenenud viivitused piiridel. Kuigi süsteem viib läbi eelkontrolle, langetavad lõpliku otsuse sisenemisloa andmise või sellest keeldumise kohta (isegi juhtudel, kui isikul on kehtiv reisiluba) piirikontrolle teostavad liikmesriikide piirivalveametnikud Schengeni piirieskirjade alusel. ETIASe töötab välja Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA). ETIASel saab olema kolm peamist ülesannet:

- viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike poolt enne ELi reisimist elektrooniliselt esitatud teabe kontrollimine;
- taotluste menetlemine, kontrollides nende andmeid muudes ELi infosüsteemides (nagu SIS, VIS, Europoli andmebaas, Interpoli andmebaas, EES ja Eurodac);
- reisilubade väljastamine juhtudel, kui päringutabamusi ei saada või kui puuduvad asjaolud, mis eeldavad põhjalikumat analüüsi.

Enamikul juhtudel peaks reisiloa saama mõne minuti jooksul. Taotluse esitamise eest küsitakse seitsme euro suurust lõivu. Juunis 2017 otsustas nõukogu jagada ettepaneku kaheks eraldi õigusaktiks^[11], tuues põhjenduseks, et ettepaneku (Schengeni) õiguslik alus ei saa hõlmata Europoli määruse muudatusi. Mõlema institutsiooni presidendid allkirjastasid ETIASe loomise määrused 12. septembril 2019. ETIAS ei hakka siiski toimima enne 2021. aastat.

[10]ETIAS – Nõukogu pressiteade, 5.9.2018: <https://www.consilium.europa.eu/et/infographics/schengen-border-controls/>

[11]12. septembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1240](#), millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226, ELT L 236, 19.9.2018, lk 1 ja 12. septembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1241](#), millega muudetakse määrust (EL) 2016/794 Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) loomise eesmärgil – Europoli ülesanded, ELT L 236, 19.9.2018, lk 72

3. eu-LISA

2011. aastal loodud [eu-LISA](#) vastutab ELi kolme tsentraliseeritud infosüsteemi – SISI, VISi ja Eurodaci – operatiivjuhtimise eest^[12].

Komisjon esitas 2017. aasta juunis ettepaneku eu-LISA volituste läbivaatamiseks. Ettepanek on osa komisjoni püüdlustest tõhustada ja laiendada ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala infosüsteeme ning saavutada 2020. aastaks nende süsteemide koostalitlusvõime.

4. ELi infosüsteemide koostalitlusvõime piiride valdkonnas

Euroopa Liit on arendanud suuremahulisi tsentraliseeritud IT-süsteeme (SIS, VIS, Eurodac, EES ja ETIAS) julgeolekukoostöö ning välispiiride ja rände haldamise seisukohast olulise teabe kogumiseks, töötlemiseks ja jagamiseks. Detsembris 2017 tegi komisjon ettepaneku muuta need infosüsteemid ELi tasandil koostalitlusvõimeliseks, s.t võimeliseks vahetama andmeid ja jagama teavet nii, et vajalik teave oleks õigel ajal ja õiges kohas asutuste käsutuses. Koostalitlusvõime viitab infotehnoloogiasüsteemide ja nende toetatud äriprotsesside suutlikkusele vahetada andmeid ning võimaldada teabe ja teadmiste jagamist, et vältida nende süsteemide keerukusest ja killustatusest tulenevaid teabelünki^[13].

Komisjon esitas 2017. aasta detsembris kaks konkreetset ettepanekut koostalitlusvõime kohta: ettepanek võtta vastu määrus, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas, ning ettepanek võtta vastu määrus, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskooostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas.

Komisjon pakkus koostalitlusvõime alal välja neli lahendust:

- Euroopa otsinguportaal, mis võimaldab samaaegse otsingu tegemist mitmes ELi infosüsteemis ning pakub ühe akna süsteemi (ühel arvutiekraanil) kõigi dokumendiotsingu tulemuste jaoks;
- ühine biomeetrilise võrdlemise teenus, mis võimaldab mitme identiteedi suhtes päringuid teha ja neid identiteete võrrelda. Selleks, et tagada piirivalve- ja politseiametnike jaoks täieliku ja täpse teabe kättesaadavus, luuakse asjakohased andmekvaliteedikontrolli mehhanismid;
- ühine isikuandmete hoidla, mis sisaldab ELi mittekuuluvate riikide kodanike põhilisi biograafilisi ja biomeetrilisi andmeid, nagu nimed ja sünnikuupäevad, et need isikud oleks võimalik tulemuslikult tuvastada;
- mitme identiteedi detektor, mis aitab kindlaks teha, et erinevad nimed kuuluvad samale isikule, ning hoiatada piirivalvet ja politseid pettusejuhtumite korral.

[12]14. novembri 2018. aasta [määrus \(EL\) 2018/1726](#), mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011, ELT L 295, 21.11.2018, lk 99–137.

[13]EP uuring „Interoperability of Justice and Home Affairs Information Systems“ (Justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide koostalitlusvõime) [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604947/IPOL_STU\(2018\)604947_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604947/IPOL_STU(2018)604947_EN.pdf)

5. veebruaril 2019 saavutasid nõukogu ja Euroopa Parlament kõnealuse kahe määruse ettepaneku suhtes esialgse kokkuleppe^[14].

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlamendis on välispiiride haldamise poliitika väljatöötamisele mitmeti reageeritud. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ja teiste asjaomaste liidu ametite tugevam korralduslik roll on leidnud parlamendis laialdast toetust ning sageli on nõutud ametite rolli jätkuvat suurendamist, võttes arvesse asjaolu, et EL on hädas Vahemere rändekriisiga. Parlament on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti arengut hinnanud üldjoontes positiivselt, seisukoht e-piiride küsimuses on aga olnud palju kahtlevam. Pärast komisjoni 2013. aasta ettepanekut väljendas parlament kahtlusi seoses kavandatava ulatusliku tehnoloogiliste vahendite kasutuselevõtmise ja isikuandmete masstötlemisega välispiiridel. Lisaks on parlamendis küsimusi tekitanud e-piiride tehnoloogia eeldatavad kulud võrreldes sellest saadava kasuga. Oma 12. septembri 2013. aasta resolutsioonis ELi sisejulgeoleku strateegia rakendamise teise aruande kohta toonitas parlament, et „uute IT-süsteemide võimalikku arendamist rände ja piirihalduse valdkonnas, näiteks arukate piiride algatusi, tuleks hoolikalt analüüsida eelkõige vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetest lähtuvalt“. Resolutsiooni järelmeetmena esitas parlament 2015. aasta septembris suuliselt vastatava küsimuse komisjonile ja nõukogule sooviga saada teada nende seisukohta seoses õiguskaitseasutuste juurdepääsuga süsteemile ning nende arvamusi selle kohta, kui oluline on Euroopa Liidu Kohtu 2014. aasta aprillis tehtud otsus andmete säilitamise direktiivi kohta (4.2.8). Kui Dublini III määruse kavandatud reformi^[15] osas kiiret edu ei saavutata, võiks parlament külmutada käimasolevad läbirääkimised kõigi toimikute üle, mis kuuluvad justiits- ja siseministeeriumide huvivaldkonda, nagu hiljutine koostalitlusvõime ettepanek, Eurodac-süsteemi läbivaatamine ja muud asjakohased toimikud. Parlament kasutas sellist käitumist edukalt juba 2012. aastal niinimetatud Schengeni külmutamise puhul, kui vastuseks nõukogu otsusele muuta Schengeni ala juhtimise paketi õiguslikku alust otsustas ta lõpetada koostöö peamiste läbiräägitavate justiits- ja siseküsimuste toimikute osas. Oma resolutsioonis Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta^[16] püüdis parlament juhtida tähelepanu asjaolule, et kuigi EL on võtnud vastu hulgaliselt meetmeid oma välispiiride tugevdamiseks, sealhulgas piirikontrolliks, ei ole sellele samaväärselt reageeritud sisepiiridel piirikontrolli kaotamisega.

Samuti on parlament kindlalt nõudnud, et meetmete puhul võetaks nõuetekohaselt arvesse ELi piiri- ja varjupaigaküsimusi käsitlevat õigustikku ning ELi põhiõiguste

[14][https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017%2F0351\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017%2F0351(COD)&l=en)

[15]4. mai 2016. aasta [ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus](#), millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.

[16]Euroopa Parlamendi 30. mai 2018. aasta resolutsioon Schengeni ala toimimist käsitleva aastaaruande kohta ([Vastuvõetud tekstid, P8_TA\(2018\)0228](#)).

hartat. Juba mõnda aega on parlament nõudnud usaldusväärseid ja õiglasi menetlusi ning terviklikku rändekäsitust ELi tasandil^[17].

Udo Bux
05/2019

[17]Euroopa Parlamendi 12. aprilli 2016. aasta resolutsioon olukorra kohta Vahemerel ja vajaduse kohta töötada välja ELi terviklik rändekäsitus (2015/2095(INI)): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=ET&reference=P8-TA-2016-0102>

